

Ministerstwo Sprawiedliwości

Sekretarz Stanu
Arkadiusz Myrcha

BK-VII.0520.379.2024
Warszawa, 12 lutego 2025 r.

Pani

Małgorzata Kidawa - Błońska

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

przekazuję odpowiedź na oświadczenie senatorskie złożone do Ministra Sprawiedliwości przez Pana senatora Ryszarda Majera i grupę senatorów 7 listopada 2024 r. na 22. posiedzeniu Senatu RP.

1. Stanowisko Prokuratury Krajowej

Zgodnie z informacją przygotowaną przez Prokuraturę Krajową, 22 marca 2024 r. prokurator z Zespołu Śledczego nr 2 wydał postanowienie o zatrzymaniu i przymusowym doprowadzeniu podejrzanego M O. do Prokuratury. Do zatrzymania doszło 26 marca 2024 r. Obrońca podejrzanego 2 kwietnia 2024 r. złożył zażalenie na postanowienie w przedmiocie zatrzymania i przymusowego doprowadzenia podejrzanego.

Postanowieniem z 18 października 2024 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy - Mokotowa, na podstawie art. 437 § 1 k.p.k., art. 246 § 1 k.p.k., art. 98 § 2 k.p.k. orzekł, że zatrzymanie M O. było legalne, zasadne i prawidłowe (sygn. akt XIV Kp 794/24).

Niezależnie od powyższego, zgodnie z wyjaśnieniem Prokuratury Krajowej, zatrzymanie, a następnie osadzenie w areszcie śledczym tymczasowo aresztowanych podejrzanych

M O., U D. oraz K K. było poddane analizie, w wyniku której nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości.

Odnosząc się do poszczególnych zarzutów zawartych w oświadczeniu senatorskim należy wskazać za Prokuraturą Krajową, że podejrzany M O. został zatrzymany 26 marca 2024 r. o godzinie 6:05. Zgodnie z żądaniem podejrzanego o fakcie zatrzymania telefonicznie o godzinie 6:24 powiadomiono adw. K W., który w tym samym dniu o godzinie 18:54 skierował do Prokuratury drogą elektroniczną zgłoszenie się w sprawie w charakterze obrońcy podejrzanego M O., załączając do korespondencji upoważnienie do obrony.

Obrońca podejrzanego adw. K W. został 27 marca 2024 r. o godzinie 9:55 powiadomiony o czynności ogłoszenia zarzutu i przesłuchania M O. zaplanowanej na godzinę 10:45 i stanął się w celu udziału w czynnościach.

Drugi obrońca podejrzanego M O. adw. M S zgłosił się do sprawy 28 marca 2024 r.

W dniu 27 marca 2024 r. został skierowany wniosek o zastosowanie wobec M O., tytułem środka zapobiegawczego, tymczasowego aresztowania (a także wobec U D. oraz K K.) i od tego czasu podejrzani pozostawali do dyspozycji Sądu Rejonowego dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie. Wraz z wnioskiem do Sądu przekazano akta główne postępowania przygotowawczego.

Akta śledztwa zostały zwrócone do prokuratury 29 marca 2024 r. W pierwszym dniu roboczym po zwrocie akt sprawy tj. 2 kwietnia 2024 r. wydano (i wykonano) zarządzenia o wyrażeniu zgody na:

- korzystanie z aparatu telefonicznego przez podejrzanego M O. w celu kontaktowania się z obrońcą,
- wgląd w akta śledztwa przez adw. M S w zakresie przewidzianym w art. 156 § 5a k.p.k.,

- wielokrotne widzenia z tymczasowo aresztowanym, które zgodnie z dyspozycją obrońcy oczekiwało na odbiór w siedzibie Prokuratury Krajowej.

Zezwolenie na widzenie z podejrzanym M O. otrzymała także aplikantka adwokacka upoważniona przez adw. M S .

W związku z powyższym nie sposób przyjąć, aby zarzuty dotyczące ograniczania kontaktu podejrzanego M O. z obrońcami były uzasadnione.

Odnosząc się do kwestii ograniczeń w diecie tymczasowo aresztowanego M O. wskazać należy, że do prokuratury nie wpłynęły skargi z tym związane. Nie sposób także odnieść się do kwestii związanych z sygnalizowanymi pobytami w izolatce M O. choć „oficjalnie nie było to pomieszczenie izolatką nazwane”.

Wskazać należy, że zarówno wobec podejrzanego M O., jak i U i D. oraz K K., prokurator nie występował do dyrektorów właściwych jednostek penitencjarnych z wnioskiem o objęcie szczególną ochroną tymczasowo aresztowanych podejrzanych, zaś do objęcia taką ochroną podejrzani zostali zakwalifikowani przez dyrektorów aresztów śledczych.

W zakresie dotyczącym adw. K W podkreślenia wymaga, że pismem z 30 października 2024 r. poinformowano wyżej wskazanego, że orzeczony prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 24 października 2024 r. sygn. II AKz 835/24 zakaz kontaktowania się reprezentowanych przez niego podejrzanych ze świadkami, dotyczy również jego osoby.

Pismem tym wezwano adw. K W do niezwłocznego zajęcia stanowiska odnośnie dalszego reprezentowania podejrzanych w sprawie w charakterze obrońcy, dostrzegając zagrożenie dla interesów podejrzanych przez bądź to narażenie ich na negatywne konsekwencje procesowe przewidziane w art. 258a k.p.k. (obligujące do obostrzenia środka zapobiegawczego w przypadku złamania zakazu) – w przypadku

nawiązania kontaktu z podejrzanymi, bądź to w nierzetelnej realizacji ich prawa do obrony – w przypadku braku takiego kontaktu.

Jednocześnie wskazać należy, że procedura karna – poza przepisem art. 85 § 2 k.p.k. – nie przewiduje możliwości ingerencji w sferę ustaleń pomiędzy obrońcą a podejrzanym co do jego reprezentacji. Działania podejmowane przez obrońcę oraz przysługujące mu prawa były w pełni respektowane zgodnie z obowiązującymi przepisami Kodeksu postępowania karnego.

Zauważyć należy, że adw. K W już na początkowym etapie postępowania został poinformowany o swojej roli - świadka w sprawie i mimo to podjął się obrony podejrzanych. Podkreślenia wymaga, że informację o planowanym przesłuchaniu go w charakterze świadka uzyskał niezwłocznie, w najbliższym możliwym terminie, albowiem gdy za pośrednictwem korespondencji elektronicznej przesłał zgłoszenie obrony w dniu 26 marca 2024 r. o godzinie 18:54 już w dniu 27 marca 2024 r. o godzinie 11:13 adw. W wręczono pisemną informację o jego podwójnej roli w postępowaniu przygotowawczym i potencjalnych negatywnych konsekwencjach.

Pomimo tego obrońca stawiał się w prokuraturze i wziął udział w czynności ogłoszenia zarzutu i przesłuchania podejrzanego M O., do których to czynności został dopuszczony przez prokuratora.

W tym miejscu należy jedynie nadmienić, że oczywistym jest, iż bezpodstawnym było informowanie adw. K W: o roli świadka przed zgłoszeniem jego udziału w sprawie, zaś czynność przesłuchania w charakterze świadka adw. K W przeprowadzono w dniu 19 kwietnia 2024 r. a przesłuchanie nie dotyczyło jego udziału w zdarzeniach objętych przedmiotem postępowania przygotowawczego i w żadnym stopniu wiedzy, jaką uzyskał w związku z reprezentowaniem podejrzanych w śledztwie.

Z uwagi na stanowisko adw. Kł W przedstawione w piśmie z 4 listopada 2024 r., w którym dokonał subiektywnej oceny, iż de facto w rozumieniu procesowym nie jest świadkiem w sprawie, w dniu 5 listopada 2024 r. skierowano stosowny wniosek do Izby Adwokackiej w Warszawie, w celu rozważenia, czy nie nastąpiło naruszenie reguły określonej w §6 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu, która nakazuje podejmowanie przez adwokata czynności zawodowych, których celem jest ochrona interesów klienta, a także przepisu art. 86 § 1 k.p.k. wskazującego, że obrońca może przedsięwziąć czynności procesowe jedynie na korzyść oskarżonego.

W tych okolicznościach teza, iż prokurator zaplanował czynność przesłuchania obrońcy podejrzanych M O. i Uł i D. w celu uniemożliwienia mu dalszej obrony wskazanych osób, wykorzystując orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 24 października 2024 r. sygn. II AKz 835/24, jest nieuprawniona, albowiem adw. K W o konieczności przesłuchania w charakterze świadka został poinformowany znacznie wcześniej oraz został przesłuchany znacznie wcześniej przed datą wydania przez Sąd Apelacyjny w Warszawie orzeczenie zakazującego kontaktu podejrzanych ze świadkami w sprawie. Uprawnienia adw. K W jako obrońcy były w pełni respektowane.

2. Stanowisko Służby Więziennej

Funkcjonariusze i pracownicy Służby Więziennej prezentowali wobec M O., Uł D. oraz K K. postawę zgodną z zasadami praworządności i humanitaryzmu.

Podejmowane wobec podejrzanych działania znajdowały swoją podstawę w obowiązujących przepisach prawa, a ich jedynym i podstawowym celem było prawidłowe wykonanie tymczasowego aresztowania oraz zapewnienie wyżej wymienionym bezpieczeństwa osobistego podczas pobytu w warunkach izolacji.

Podejrzani od momentu rozpoczęcia pobytu w jednostkach penitencjarnych byli objęci szczególną ochroną osób tymczasowo aresztowanych, o której mowa w art. 212ba § 1 Kodeksu karnego wykonawczego.

Zgodnie z tym przepisem, jeżeli w związku z toczącym się lub zakończonym postępowaniem karnym, w którym tymczasowo aresztowany uczestniczy lub uczestniczył w charakterze podejrzanego, oskarżonego, świadka lub pokrzywdzonego, wystąpiło poważne zagrożenie lub istnieje bezpośrednia obawa wystąpienia poważnego zagrożenia dla jego życia lub zdrowia, dyrektor aresztu śledczego obejmuje takiego tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną w warunkach zwiększonej izolacji i zabezpieczenia.

Szczególna ochrona może polegać m.in. na kontroli stanu jego zdrowia, kontroli rozmów w trakcie widzeń, wzmożonej obserwacji zachowania tymczasowo aresztowanego, czy monitorowania jego zachowania (art. 212ba S 1 pkt 5 w zw. z art. 2125 S 2 Kodeksu karnego wykonawczego).

Rozpoznanie środowiska osób pozbawionych wolności wskazywało na istotne zainteresowanie więźniów przedmiotową sprawą, z którą wiązały się także negatywne oceny i opinie na temat osoby aresztowanego M O. W wypadku osadzonych U D. oraz K K. dodatkową przesłanką faktyczną do obejmowania ich szczególną ochroną pozostawał fakt wykonywania przez podejrzanego — przed umieszczeniem w izolacji penitencjarnej — funkcji urzędniczych w Ministerstwie Sprawiedliwości, co w połączeniu z zarzutem przekroczenia uprawnień w celu osiągnięcia korzyści majątkowej tworzyło w środowisku penitencjarnym dodatkowe zagrożenie i uzasadnienie dla wymogu zwiększonego poziomu izolacji, która jest podstawowym przedsięwzięciem szczególnej ochrony.

W decyzji w przedmiocie objęcia szczególną ochroną określone są warunki realizacji takiej ochrony, co pozwala zainteresowanemu na ocenę jej adekwatności i daje możliwość wniesienia skargi dotyczącej tych warunków w trybie określonym w art. 7 Kodeksu karnego wykonawczego.

Dodatkowym mechanizmem nadzoru nad adekwatnością i legalnością stosowania szczególnej ochrony jest obowiązek dyrektora jednostki penitencjarnej zawiadomienia sędziego penitencjarnego (w wypadku tymczasowo aresztowanego także organu,

do którego dyspozycji ten pozostaje) o objęciu osadzonego szczególną ochroną, o jej przedłużeniu lub o jej cofnięciu.

Decyzje wydane w kontekście monitorowania zachowania wskazanych osób miały na celu zapewnienie najwyższego poziomu bezpieczeństwa osadzonych w celi mieszkalnej, pozwalając na natychmiastową reakcję w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia.

Analogiczne uzasadnienie występowało w związku z kontrolą zachowania osadzonych. Tego rodzaju czynności kontrolne w porze nocnej są obowiązkiem funkcjonariusza pełniącego służbę na stanowisku oddziałowego, zgodnie z § 64 ust. 3 pkt 2 Zarządzenia nr 69/23 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 31 października 2023 r. w sprawie sposobów ochrony, konwojowania oraz zadań ochronnych funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej. Działania te, w związku z koniecznością zapewnienia osobom pozbawionym wolności bezpieczeństwa, realizowane są niezależnie od tego czy cela jest monitorowana. Kontrola zachowania osadzonego przez oddziałowego w porze nocnej polegała m.in. na chwilowym zapaleniu światła w celi mieszkalnej, celem stwierdzenia sposobu zachowania się osadzonego. Procedura taka stosowana była wobec wszystkich osadzonych.

Podjeirzany M O. podczas pobytu w Areszcie Śledczym w Warszawie-Służewcu nie składał żadnych skarg na działania administracji. Co więcej, 25 października 2024 r., po uchyleniu środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, wystosował on do administracji aresztu pismo z podziękowaniami dla dyrekcji oraz wszystkich funkcjonariuszy i pracowników cywilnych Aresztu Śledczego w Warszawie-Służewcu za profesjonalne wykonywanie obowiązków.

Nie odnotowano również skarg U D. na działania administracji Aresztu Śledczego w Warszawie-Grochowie.

Odnotowano natomiast skargi kierowane przez K K. lub jej przedstawicieli, w tym dotyczące objęcia szczególną ochroną i kontroli zachowania w porze nocnej, przy czym

żadna ze skarg nie została uznana za zasadną. Poniżej szczegółowa informacja w tym zakresie:

1. skarga z 3 lipca 2024 r. wniesiona przez adw. A. G. (data wpływu: 8 lipca 2024 r.) skierowana do Dyrektora Aresztu Śledczego w Warszawie-Grochowie dotycząca m.in. rozmieszczenia w celach mieszkalnych, objęcia szczególną ochroną, postug religijnych. Po przeprowadzeniu czynności wyjaśniających w sprawie, dyrektor jednostki penitencjarnej uznał w dniu 18 lipca 2024 r. skargę za bezzasadną;
2. skarga z 5 lipca 2024 r. wniesiona przez adw. A. G. do Sądu Okręgowego, XI Wydział Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych za pośrednictwem Dyrektora Aresztu Śledczego w Warszawie-Grochowie (data wpływu: 10 lipca 2024 r.) dotycząca przedłużenia objęcia tymczasowo aresztowanej szczególną ochroną. Skarga została rozpoznana przez Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie, VIII Wydział Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych 23 sierpnia 2024 r. — sąd postanowił utrzymać zaskarżoną decyzję w mocy;
3. skarga z 20 lipca 2024 r. wniesiona przez osadzoną do Prokuratury Krajowej (data wpływu: 29 lipca 2024 r.) dotycząca m.in. warunków socjalno-bytowych, stanu materacy, ograniczonego asortymentu w kantynie, która została przekazana Dyrektorowi Aresztu Śledczego w Warszawie-Grochowie celem załatwienia zgodnie z właściwością. Po przeprowadzeniu czynności wyjaśniających w sprawie, dyrektor jednostki penitencjarnej uznał 23 sierpnia 2024 r. skargę za bezzasadną;
4. skarga z 25 września 2024 r. wniesiona przez osadzoną, skierowana do Dyrektora Aresztu Śledczego w Warszawie-Grochowie (data wpływu: 26 września 2024 r.) dotycząca m.in. dostępności leków. Po przeprowadzeniu czynności wyjaśniających w sprawie, dyrektor jednostki penitencjarnej uznał 24 października 2024 r. skargę za bezzasadną;
5. skarga z 7 października 2024 r. wniesiona przez osadzoną, skierowana do Dyrektora Aresztu Śledczego w Warszawie-Grochowie (data wpływu: 9 października 2024 r.) dotycząca m.in. opieki zdrowotnej. Skarga została uznana za bezzasadną 7 listopada 2024 r. przez Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Warszawie;
6. skarga z 7 października 2024 r. wniesiona przez obrońcę osadzonej K Ś do Sądu Okręgowego, XI Wydział Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych za pośrednictwem Dyrektora Aresztu Śledczego

w Warszawie-Grochowie (data wpływu: 10 października 2024 r.) dotycząca m.in. decyzji o objęciu osadzonej szczególną ochroną, kontroli zachowania w porze nocnej. Na mocy postanowienia z 14 listopada 2024 r. Sąd Okręgowy Warszawa - Praga VIII Wydział Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych postanowił utrzymać zaskarżoną decyzję w mocy;

7. skarga z 21 października 2024 r. wniesiona przez osadzoną skierowana do Dyrektora Aresztu Śledczego w Warszawie-Grochowie (data wpływu: 21 października 2024 r.) dotycząca m.in. warunków bytowych. Po przeprowadzeniu czynności wyjaśniających w sprawie, dyrektor jednostki penitencjarnej uznał 18 listopada 2024 r. skargę za bezzasadną.

Dodatkowo, w związku z informacją opublikowaną przez Rzecznika Praw Obywatelskich w komunikatach z 23 grudnia 2024 r. w sprawie zatrzymanych ks. M O, p. K K. i p. U D., zarówno Ministerstwo Sprawiedliwości, Prokuratura Krajowa, jak i Służba Więzienna przedstawiły stanowisko, z którym można się zapoznać pod tym adresem: <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/oswiadczenie-ministerstwa-sprawiedliwosci-w-sprawie-komunikatow-rpo-dot-zatrzyman-ks-michala-o-karoliny-k-i-urszuli-d>

Z wyrazami szacunku
Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/